

Bendru sutarimu link savivaldybių savarankiškumo stiprinimo

Projekto vadovai: Skaidrilė Grigaitė-Mockevičienė,
Dovilė Sujetaitė, Vytautas Vaitiekūnas

Projekto savininkė: Rėda Brandišauskienė, LR Prezidento patarėja

Lietuvos savivaldybių tyrimas

Savivaldybių tyrimas

- Lietuvos savivaldybių tyrimas yra „Kurk Lietuvai“ projekto „Bendru sutarimu link savivaldybių savarankiškumo stiprinimo“, vykdomo LR Prezidentūros kanceliarijoje, dalis. Šiuo projektu siekiama įtraukti visas šia tema suinteresuotas šalis į atvirą ir konstruktyvų bendradarbiavimą, rengiant savivaldybių savarankiškumo stiprinimo priemonių planą.
- **TYRIMO TIKSLAS** – nustatyti savivaldybėms aktualiausius savarankiškumo iššūkius ir poreikius, susijusius su funkcijų pasiskirstymu, finansavimu ir įgyvendinimu bei įvertinti, kokios priemonės ir konkretūs pokyčiai paskatintų didesnę savivaldybių savarankiškumą ir atsakomybę.
- **VYKDYMO TRUKMĖ:** 2020/06/22 – 2020/07/17
- **RESPONDENTAI:** 55 iš 60 Lietuvos savivaldybių

Savivaldybių tyrimas

- **TEMOS:**
  - Funkcijų pasiskirstymas, vykdymas ir finansavimas
  - Savivaldybių finansinis savarankiškumas
  - Tarpinstitucinis, tarpsavivaldybinis bendradarbiavimas ir gyventojų įtrauktis.
- **TYRIMO REZULTATAI** sudarys pagrindą rengiant savivaldybių savarankiškumo stiprinimo priemonių planą, kuris bus pristatytas rugsėjį planuojamo kasmetinio Regionų forumo metu.
- **VYKDYTOJAS:** „Kurk Lietuvai“ projektų vadovai

Dovilė Sujetaitė
dovile.sujetaite@kurklt.lt
+370 627 35250

Vytautas Vaitiekūnas
vytautas.vaitiekunas@kurklt.lt
+370 679 70729

Skaidrilė Grigaitė – Mockevičienė
skaidrile.grigaite@kurklt.lt
+370 615 29987

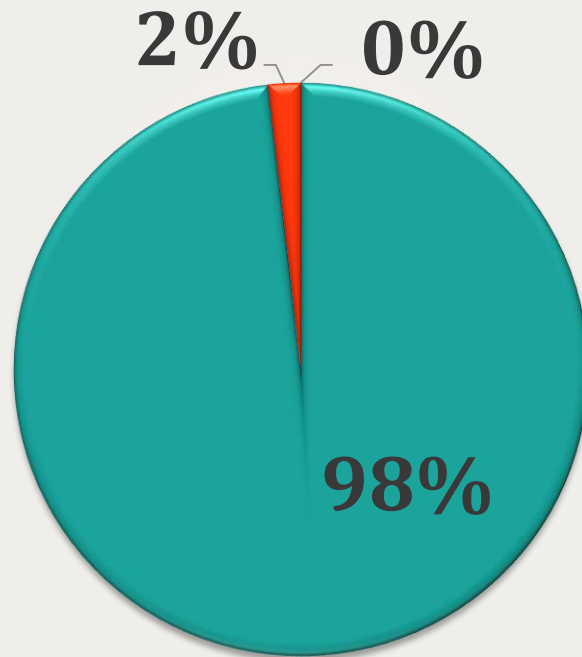

Savivaldybių tyrimas

I. Savivaldybių finansai

**Jūsų nuomone, ar yra tokių veiklos sričių, kuriose
Jūsų savivaldybei turėtų būti suteikta daugiau teisių
ir įgaliojimų? (n = 55)**

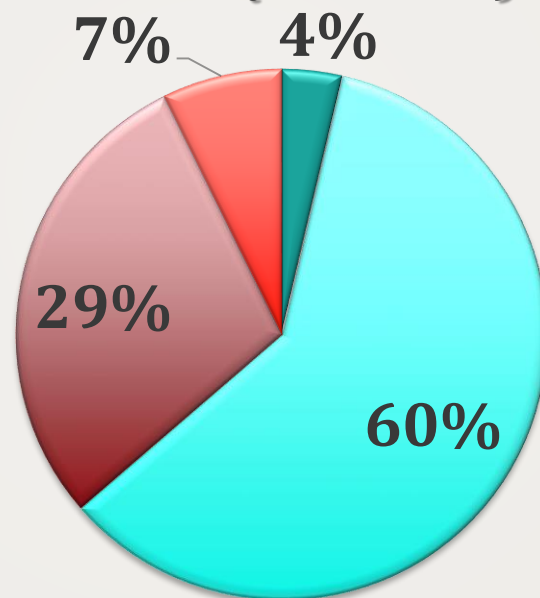
54 iš 55 tyrime dalyvavusių savivaldybių teigia, kad joms turėtų būti suteikta daugiau įgaliojimų ir teisių.

■ Taip ■ Ne ■ Nežinau

Kokiose veiklos srityse Jūsų savivaldybei turėtų būti suteikta daugiau įgaliojimų ir teisių? (n = 54)

Ar Jūsu savivaldybę tenkina dabartinė savivaldybių biudžetų pajamų formavimo tvarka (t. y. pagrindinio pajamų šaltinio – GPM įskaitymo į savivaldybių biudžetus ir perskirstymo tarp valstybės ir savivaldybės biudžetų sistema)? (n = 55)

■ Taip   ■ Labiau taip   ■ Labiau ne   ■ Ne

SAVIVALDYBIŲ PASIŪLYMAI BIUDŽETO FORMAVIMO IR MOKESČIŲ SRITYJE:

1. Nustatyti, kad dėl Seimo ir (ar) Vyriausybės sprendimų nulemtų savivaldybių pajamų pokyčių, kurie mažintų savivaldybių biudžetą prognozuojamas pajamas, pastovioji gyventojų pajamų mokesčio (GPM) dalis kompensuojama iš valstybės biudžeto 100 proc.

(Paaiškinimas: savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatyme šiuo metu nustatyta, kad dėl Seimo ar Vyriausybės sprendimų prognozuojamos savivaldybių GPM netektys savivaldybėms kompensuojamos tik iš dalies, t. y. valstybė prisiima 70 proc., o savivaldybės 30 proc. GPM netekčių. Jei savivaldybių GPM pajamų netektys susidaro dėl centrinės valdžios sprendimų, tai ir pajamų netekčių našta turėtų prisiimti valstybės biudžetas.)

2. Savivaldybėms perduoti tikslinių dotacijų ugdymui administravimą ir skirstymą. Šias tikslines dotacijas paversti bendrąja dotacija.

(Paaiškinimas: apie 50 % savivaldybių biudžetų asignavimų, kaip speciali tikslinė dotacija, skiriama švietimo sričiai ir didelė ir tai varžo savivaldybių finansinį savarankiškumą. Švietimo srities funkcijų yra ir savarankiškųjų, ir valstybės perduotų. Keli finansavimo šaltiniai ir skirtingos jų panaudojimo paskirtys apsunkina savivaldybių biudžeto planavimą, vykdymą ir pačių funkcijų įgyvendinimą. Savivaldybės galėtų savarankiškai paskirstyti ugdymui nepanaudotas lėšas, įvertinusios, kokie ugdymo srities poreikiai jų teritorijoje yra svarbiausi ir aktualiausi.)

SAVIVALDYBIŲ PASIŪLYMAI BIUDŽETO FORMAVIMO IR MOKESČIŲ SRITYJE:

3. Skirti savivaldybėms dalį jose veikiančių įmonių sumokėto pelno mokesčio.

(Paaiškinimas: įmonių sumokėtą pelno mokesčio dalį įskaityti į tos savivaldybės, kurioje yra apmokestinamojo vieneto registruota buveinė, biudžetą. Tai labiau skatintų savivaldybes gerinti investicinę aplinką, kurti palankiausias sąlygas jose gyvenantiems ir dirbantiems, aktyviau pritraukti verslą.)

4. Visas pajamas iš nekilnojamojo turto mokesčio įskaityti į savivaldybės biudžetą.

(Paaiškinimas: nekilnojamojo turto mokestį už fiziniams asmenims nuosavybės teise priklausančius ar įsigyjamus gyvenamosios, sodų, garažų, fermų, šiltnamių, ūkio, pagalbinio ūkio, mokslo, religinės, poilsio paskirties statinius (patalpas), žuvininkystės statinius ir inžinerinius statinius įskaityti į savivaldybės biudžetą.)

5. Padidinti procentą, skirtą savivaldybių savarankiškų biudžetų daliai. GPM sumą, tenkančią valstybės biudžetui, suskirstyti: verslo plėtrai, turizmo plėtros skatinimui ir valstybės reikmėms.

(Paaiškinimas: GPM sumą, tenkančią valstybės biudžetui, suskirstant į tris dalis (Verslo plėtrai, Turizmo plėtros skatinimui (nauja) ir 99,0% valstybės reikmėms, nenukentės nei viena savivaldybė ir padidės procentinė GPM dalis, tenkanti savivaldybių biudžetams 0,27% ir sudarys 46,48% (analizuojant 2020 metų biudžetą). Naujajai priemonei įgyvendinti iš GPM dalies, tenkančios valstybės biudžetui, būtų perskirstyta 10 040,0 tūkst. eurų. Minėta suma kiekvienai savivaldybei paskirstoma pagal savivaldybės metinį nakvynių skaičių. Taip kiekviena savivaldybė bus skatinama plėtoti turizmo skatinimą.

SAVIVALDYBIŲ PASIŪLYMAI BIUDŽETO FORMAVIMO IR MOKESČIŲ SRITYJE:

6. Leisti disponuoti nepanaudotomis ir sutaupytais valstybės lėšomis deleguotoms funkcijoms jų negrąžinant į valstybės biudžetą.

(Paaiškinimas: metų pabaigoje likusios nepanaudotos (užtrukę viešieji pirkimai, faktiškai sutaupytos lėšos) tikslinės paskirties lėšos privalo būti grąžinamos į valstybės biudžetą. Šias lėšas savivaldybės naudotų paliekant jas savivaldybėms kitiems metams tų pačių funkcijų vykdymui (ypač sausio, vasario mėnesiui, kai savivaldybei savo biudžeto sąskaita tenka finansuoti valstybės deleguotas funkcijas) arba sudaryti savivaldybei galimybę panaudoti sutaupytas lėšas kitoms valstybės deleguotoms funkcijoms, kuriose jų trūksta.)

7. Sukurti vieningą savivaldybėms ir valstybei prieinamą duomenų sistemą, įgalinančią operatyviau keistis informacija apie mokestinių prievolių ar skolų atsiradimą bei efektyvų jų išieškojimą.

(Paaiškinimas: ribotas mokesčių (net ir tų, kurie patenka į savivaldybės biudžetą) duomenų gavimas apsunkina tinkamą biudžeto ir mokesčių apskaičiavimą ir surinkimą. Mokesčių išieškojimą vykdo VMI, kuri nesidalina duomenimis dėl teisės aktų apribojimų (tokių kaip duomenų apsauga ir pan.) teikti savivaldybėms duomenis.)

8. Leisti skolintis įstatyme nustatytų skolinimosi limitų dydžių ribose ir panaikinti LR Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo 4 str. 4 punktą, kuris numato, kad savivaldybės negali skolintis, išskyrus tiek, kiek grąžina paskolų einamaisiais metais. Sukurti Vietos plėtros paskolų ir garantijų fondą.

(Paaiškinimas: dabartinė investicijų finansavimo sistema orientuota į sektorinius, o ne į regioninius prioritetus. Vykdamas investicinius projektus savivaldybės dažnai susiduria su šių projektų finansavimo ribotomis galimybėmis (bankai nelinę skolinti nedideliems projektams, socialiniams projektams neturintiems finansinės grąžos). Toks fondas galėtų teikti paskolas ar (ir) paskolų garantijas savivaldybių projektams, kuriems sunku rasti finansavimą.)

SAVIVALDYBIŲ PASIŪLYMAI INVESTICIJŲ PLANAVIMUI, VALSTYBĖS PERDUOTŲ IR SAVARANKIŠKŲ FUNKCIJŲ VYKDYMUI

9. Užtikrinti 100 proc. valstybės deleguotų funkcijų finansavimą ir pakeisti lėšų apskaičiavimo metodikas.

10. Išplėsti nepanaudotų socialinės apsaugos srities lėšų panaudojimo galimybes, įtraukiant tokias sritis kaip senyvo amžiaus, asmenų su negalia ir mokinių pavėžėjimo paslaugų kompensavimą, socialinės apsaugos srityje dirbančių darbo užmokesčio mokėjimą (ne tik jų didinimą).

(Paaiškinimas: savivaldybės negali savarankiškai nustatyti, kokie socialiniai poreikiai jų teritorijoje yra svarbiausi ir aktualiausi gyventojams. Šiuo metu LR Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 4 str.5 d. numato baigtinį sąrašą (11 sričių) socialinės apsaugos sričių, kurioms finansuoti naudojamos savivaldybių biudžetams skirtos lėšos piniginei socialinei paramai. Tačiau minėta sritis yra daug platesnė nei numato įstatymas, apimanti daugiau ir įvairesnių paslaugų visoms gyventojų grupėms.)

11. Suteikti teisę disponuoti valstybine žeme, esančia savivaldybės teritorijoje.

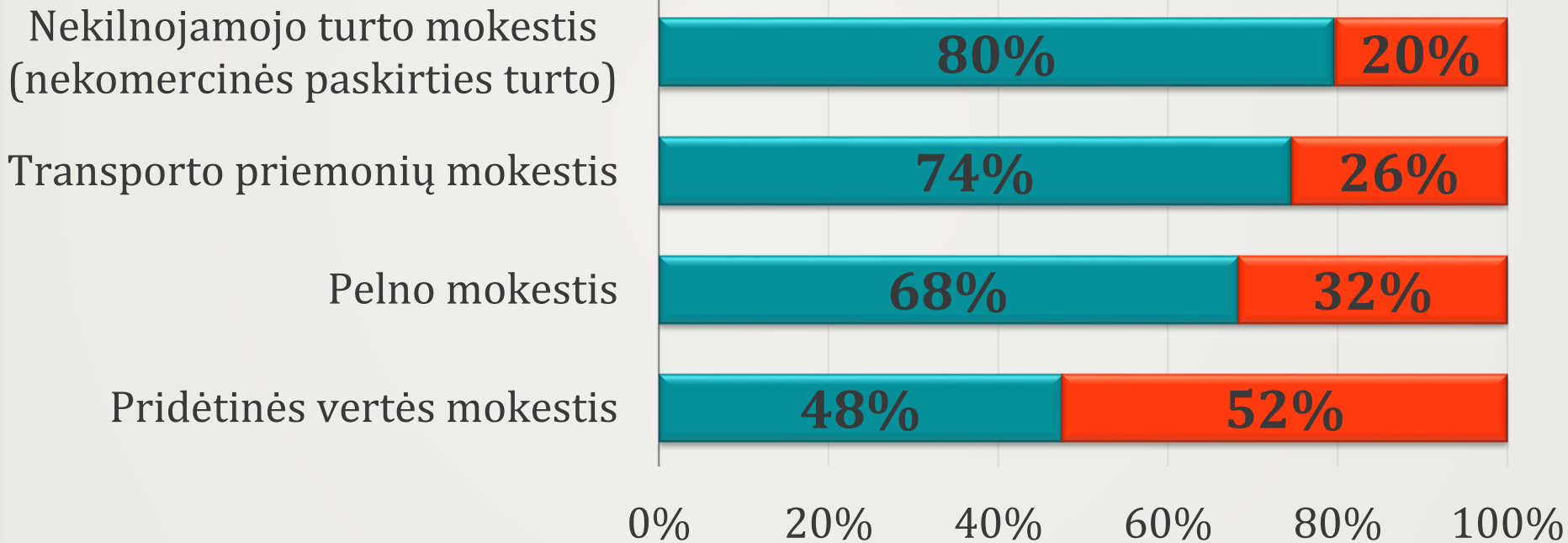
(Paaiškinimas: savivaldybėms tokia teisė leistų skatinti verslo investicijas ir operatyviai spręsti socialinės infrastruktūros plėtros klausimus, leistų atsisakyti perteklinių teritorijų planavimo procedūrų, paspartintų teritorijų vystymą ir paskatintų investicijų pritraukimą. Palengvintų žemės nuomos mokesčio administravimą (duomenų bazė ir mokesčio administravimas būtų „vienose rankose“).

12. Įtraukti savivaldybes nustatant investicijų prioritetus. Formuojant ES Struktūrinių fondų (2021-2027 m.) finansavimo priemones sudaryti galimybes savivaldybėms liberaliau pasinaudoti šiomis lėšomis. Suteikti teisę savivaldybėms savarankiškai įvardinti konkrečius tikslus ir priemones.

Jūsų nuomone, ar iš žemiau išvardintų Lietuvoje taikomų mokesčių kuris nors galėtų tapti savivaldybių savarankiškų pajamų šaltiniu?

(n = 51)

■ TAIP ■ NE

Savivaldybių tyrimas

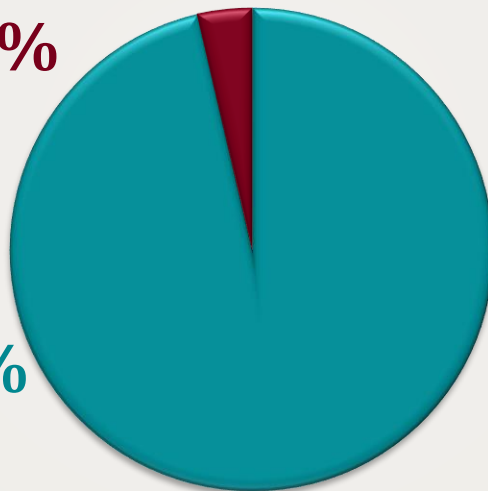
II. Funkcijų vykdymas ir jų finansavimas

Valstybės kontrolė 2019 m. atliktame audite nustatė, kad 12 iš 36 valstybinių funkcijų vykdymui neužtenka finansavimo ir savivaldybės savo biudžeto sąskaita finansuoja šias funkcijas. Kiek iš viso Jūsų savivaldybė prisidėjo prie šių funkcijų vykdymo? (n =

10.4 mln. Eur; 4%

279.3mln. Eur; 96%

Skirtingose savivaldybėse prisidėjimas yra **nuo 1 iki 28 %**

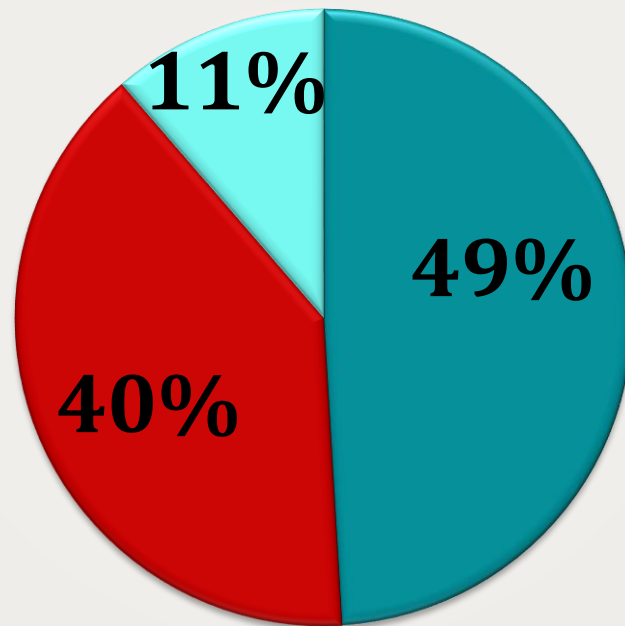
- Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) funkcijų vykdymui gauta 2019 m. valstybės biudžeto dotacijų suma (mln. Eur)
- Jūsų savivaldybės 2019 m. skirtos lėšos (mln. Eur) valstybinių (perduotų savivaldybėms) funkcijų vykdymui

Valstybinės funkcijos prie kurių finansavimo daugiausia prisideda savivaldybės (n = 54):

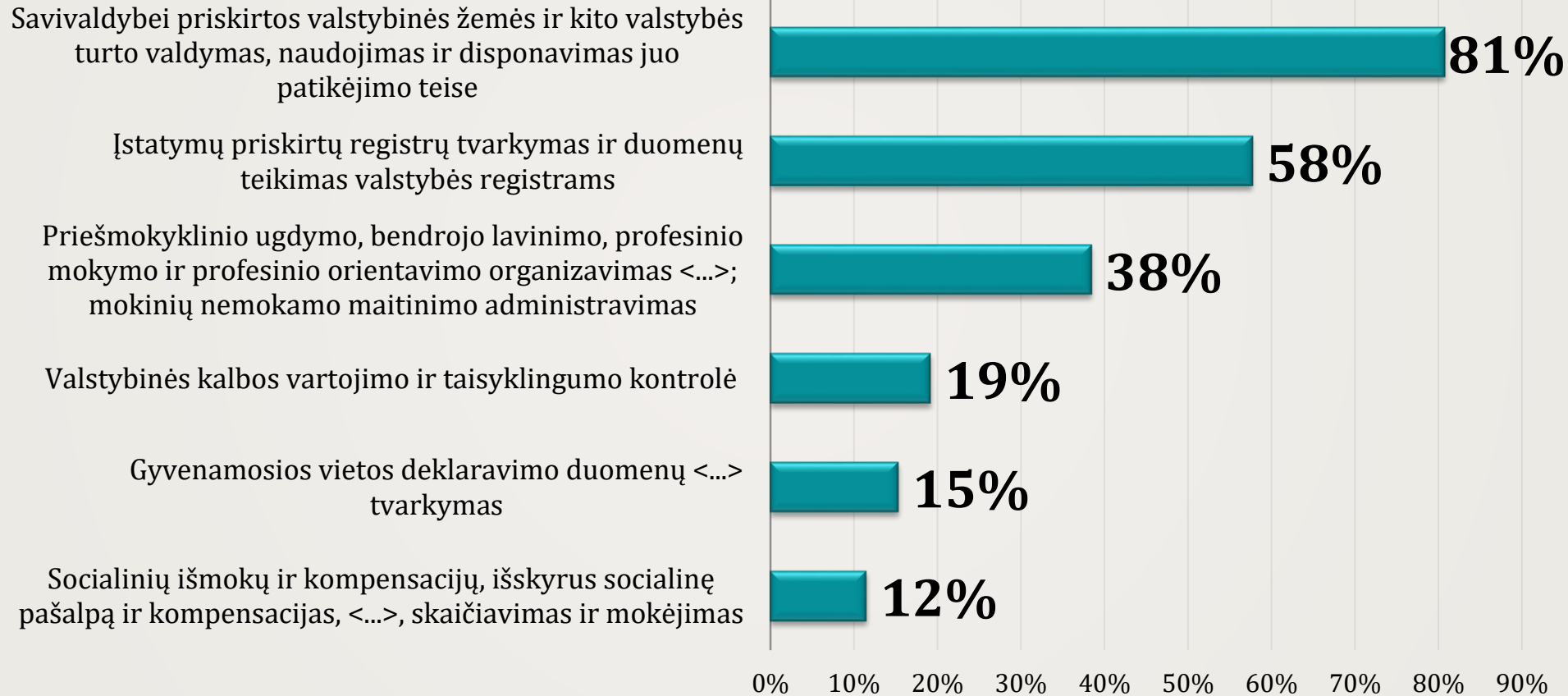

Ar, Jūsų nuomone, šiuo metu yra tokių valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) funkcijų, kurios dėl savo pobūdžio galėtų būti priskirtos savivaldybių savarankiškosioms funkcijoms?(n = 53)

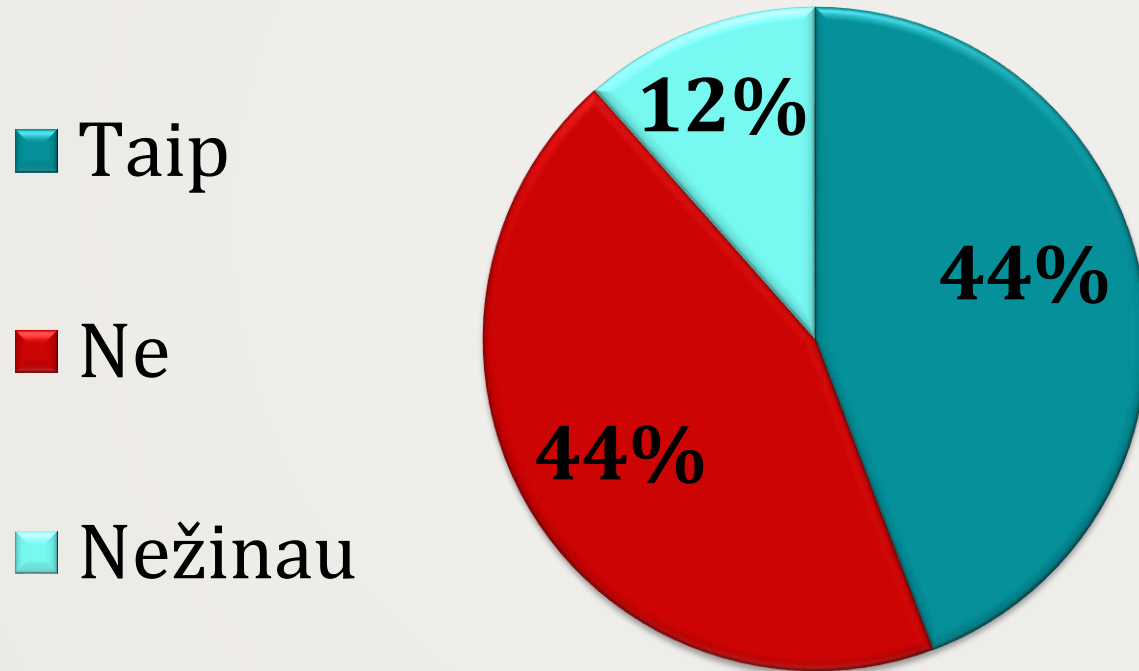

■ Taip ■ Ne ■ Nežinau

Funkcijos, kurias savivaldybės siūlo priskirti savarankiškosioms (n = 26):

Ar, Jūsų nuomone, yra Jūsų savivaldybei priskirtų funkcijų, kurias būtų tikslinga vykdyti kelioms savivaldybėms kartu ar kelių savivaldybių lygmeniu?(n =52)

Funkcijos, kurias savivaldybės siūlo vykdyti kartu (n = 23)

Ikimokyklinis, priešmokyklinis ugdymas,
suaugusiųjų švietimas

57%

Viešasis transportas

48%

Sveikatos priežiūra

39%

Šilumos ir geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų
tvarkymo organizavimas

30%

Komunalinių atliekų tvarkymas, sąvartynų
administravimas

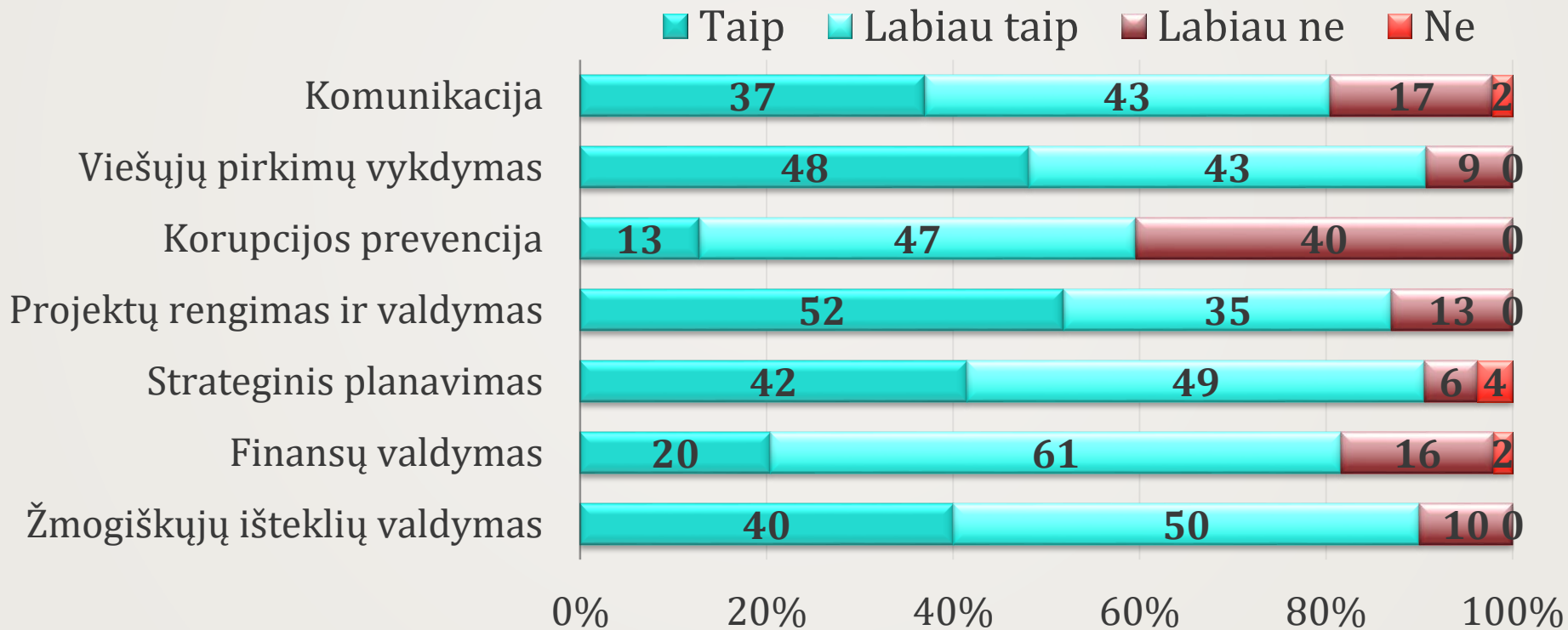
17%

Turizmo plėtra (strategijų rengimas, pažintiniai,
dviračių takai)

17%

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60%

Kokių sričių kompetencijas Jūsų savivaldybės administracijoje reikia stiprinti jau dabar ir būtų aktualiausia stiprinti, jeigu savivaldybei būtų suteiktas didesnis savarankiškumas? (n = 55)

Savivaldybių pasiūlymai savo kompetencijų stiprinimui

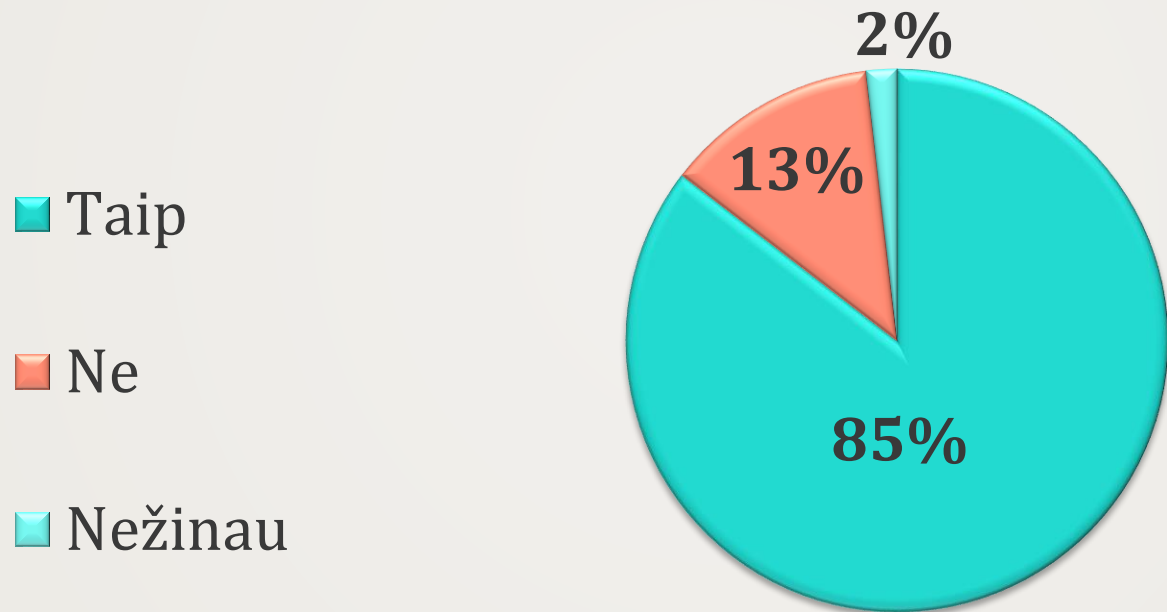
- Vieninga valstybinė kompetencijų kėlimo strategija.
- Didesni VTD įgaliojimai ir teisės organizuojant valstybės tarnautojų kompetencijų ugdymą.
- Stažuočių organizavimas, dalinimasis gerąja patirtimi.
- Praktiniai seminarai, konsultacijos su sričių profesionalais.
- Didesnis savivaldybių savarankiškumas savivaldybės žmogiškųjų išteklių valdymo srityje (skelbiant atrankas į valstybės tarnautojų pareigas).
- Valstybės parama stiprinant kompetencijas, rengiant bendrus projektus.
- Lean sistemos diegimas visose biudžetinėse įstaigose.

Savivaldybių tyrimas

III. Tarpsavivaldybinis bendradarbiavimas bei viešojo ir privataus sektorių partnerystė

**Ar Jūsų savivaldybė per pastaruosius 5-erius metus
vykdė/vykdo bendrus projektus su Jūsų regiono ar
kitomis kaimyninėmis savivaldybėmis? (n = 55)**

Kokius bendrus tarpsavivaldybinius projektus dažniausiai vykde/vykdo savivaldybės:

- Turizmo trasų ir turizmo maršrutų informacinės infrastruktūros plėtra.
- Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra.
- Viešojo transporto maršrutų organizavimas.
- Paslaugų teikimo ir asmenų aptarnavimo kokybės gerinimas.
- Sveikatos apsauga.

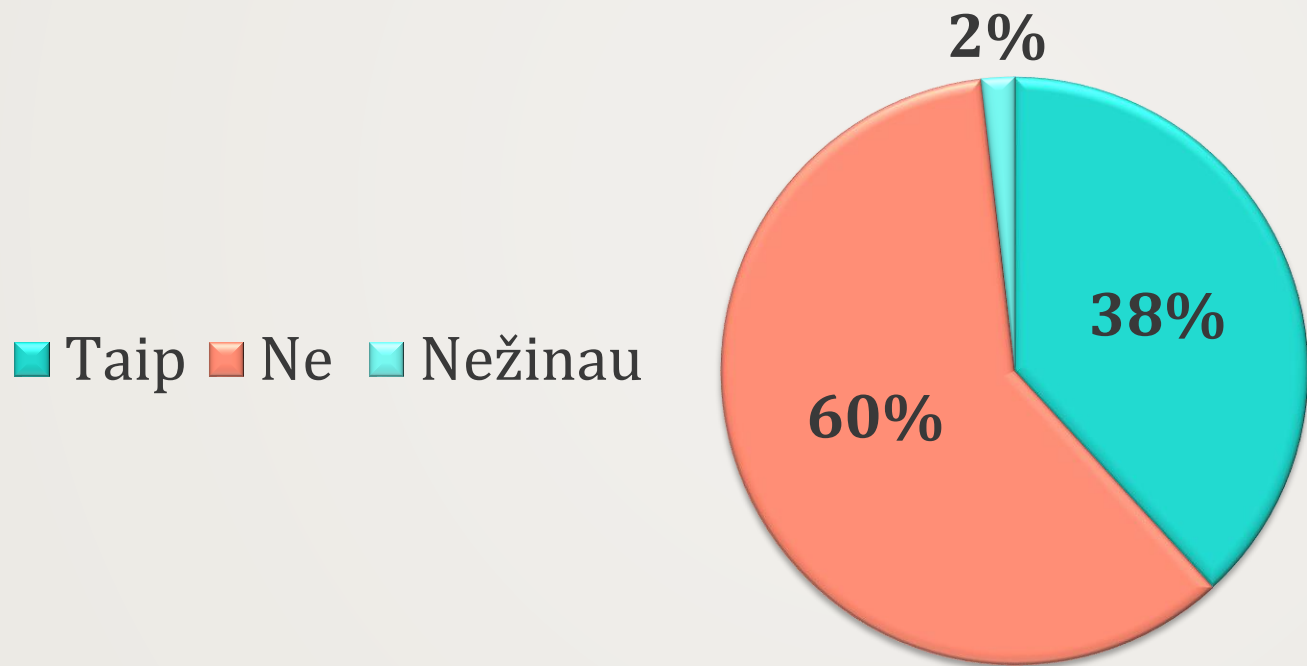
Tarpsavivaldybinių projektų poreikis ir nauda:

- Mažesni finansiniai, žmogiškieji ir administravimo kaštai.
- Teikiamos paslaugos neapsiriboja viena savivaldybe.
- Partneryste siekiama aukštesnio vertinimo balo ES projektų finansavime.
- Skatinamas bendradarbiavimas, o ne konkurencija - dalijamasi patirtimi.
- Bendra infrastruktūra didina teikiamų paslaugų plėtrą ir galimybes.

Kodėl savivaldybės atsisako vykdyti bendrus projektus?

- Keletui savivaldybių sunku užtikrinti bendradarbiavimą ir rasti sutarimą, nes ne visada sutampa bendri interesai dėl skirtingo teritorijų dydžių ir veiklų masto.
- Susiduriama su dokumentų derinimo tarp institucijų laiko sąnaudomis. Dėl skirtingų institucijų dokumentų valdymo tvarkos skirtumų užtrunka dokumentų rengimo ir derinimo procedūros.
- Trūksta metodikos ir įdirbio.

**Ar Jūsų savivaldybė per pastaruosius 5-erius metus
vykdė/vykdo viešojo ir privataus sektorių
partnerystės (VPSP) projektus? (n = 55)**

Kokius VPSP projektus dažniausiai vykdė/vykdo savivaldybės?

- Šilumos ūkio modernizavimas ir renovavimas.
- Daugiafunkcinių sveikatingumo paslaugų, sporto ir laisvalaikio centrų koncesija.
- Gatvių modernizavimas, apšvietimas.
- Atliekų tvarkymo sistemos organizavimas.

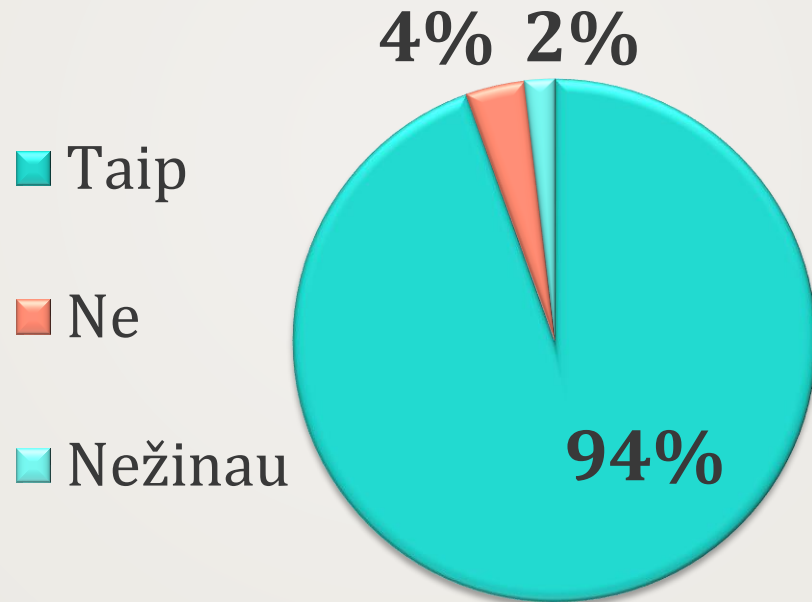
VPSP projektų poreikis ir nauda:

- Savivaldybės nėra pajėgios nuosavo biudžeto lėšomis finansuoti tokių apimčių projektus.
- Tokie projektai vykdomi dėl ES struktūrinių fondų finansavimo taisyklių.
- VPSP projektų dėka, dėl šiuo metu ribotų skolinimosi galimybių, savivaldybės gali atnaujinti ar kurti reikiamą viešąją infrastruktūrą, nes vykdant VPSP projektą numatyti įsipareigojimai nėra laikomi savivaldybės skola.
- Savivaldybėms trūksta lėšų užtikrinti paslaugos teikimą, privatus kapitalas investuoja į infrastruktūros modernizavimą, taip sumažinti paslaugos kainą vartotojams.
- Savivaldybės siekia pritraukti privačias investicijas, pagerinti teikiamų paslaugų kokybę.

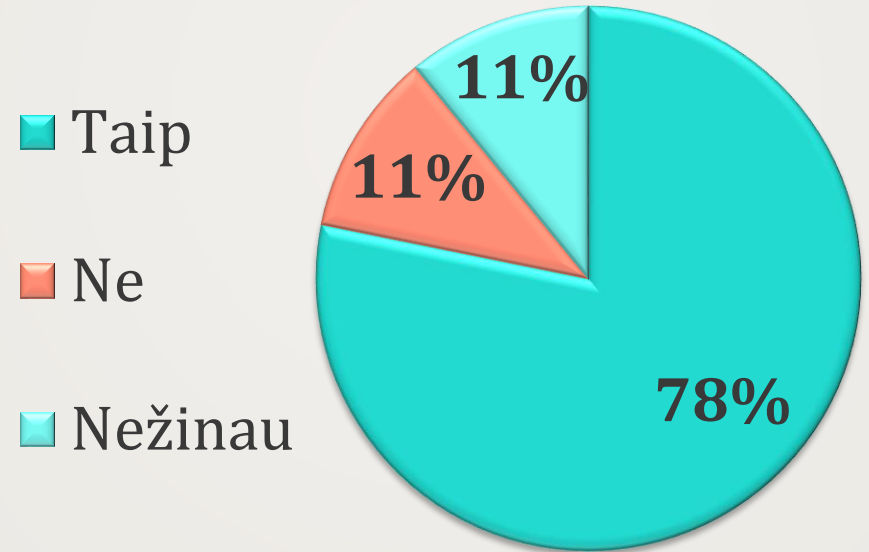
Kodėl savivaldybės atsisako vykdyti VPSP projektus?

- Sudėtingas Koncesijos įstatymas ir įgyvendinimo procesas. Ilga procedūrų trukmė.
- Mažai įgyvendintų VPSP projektų, todėl savivaldybės neturėjo galimybių stebėti gerosios patirties pavyzdžių.
- Kompetencijos ir teisinių žinių trūkumas.
- Mažas privataus kapitalo susidomėjimas skelbiamais konkursais, todėl sunku rasti operatorių.
- Trupi tiek nuomos, tiek koncesijos terminai.
- Susiduriama su koncesininko įsipareigojimų vykdymo kontrole.

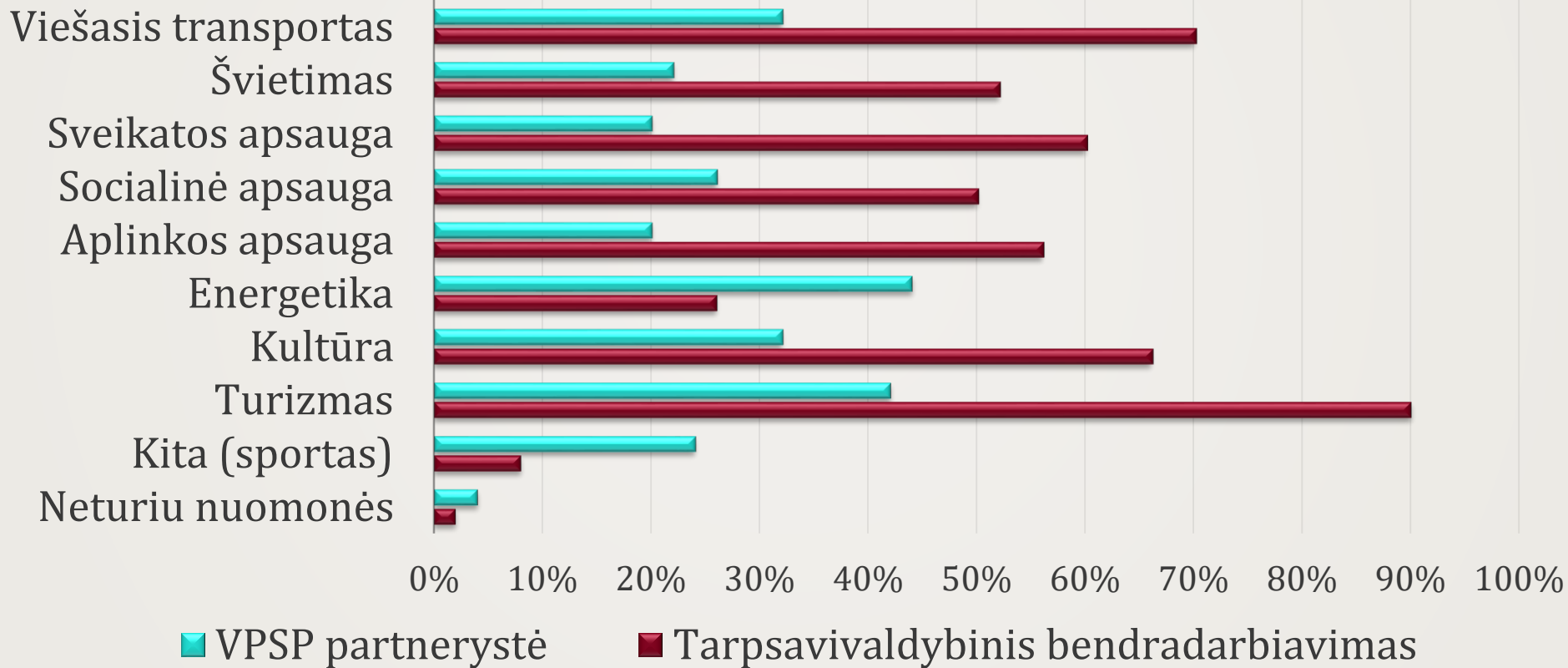
Ar Jūsu savivaldybė būtų linkusi ir (ar) planuoja bendradarbiauti su kitomis savivaldybėmis, vykdant bendrus projektus? (n = 55)

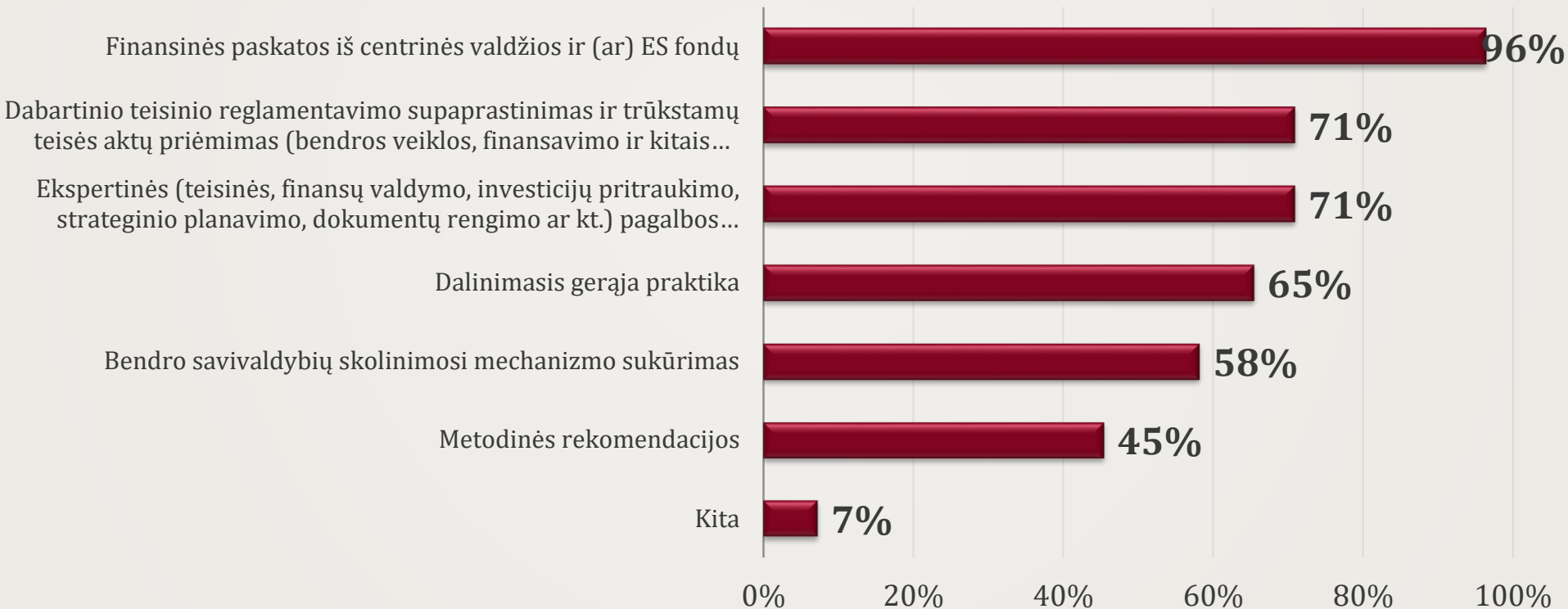
Ar Jūsų savivaldybė būtų linkusi ir (ar) planuoja vykdyti VPSP projektus? (n = 55)

Kokiose veiklos srityse Jūsų savivaldybė būtų linkusi ir (ar) planuoja bendradarbiauti su kitomis savivaldybėmis ir (ar) vykdyti VPSP? (n = 50)

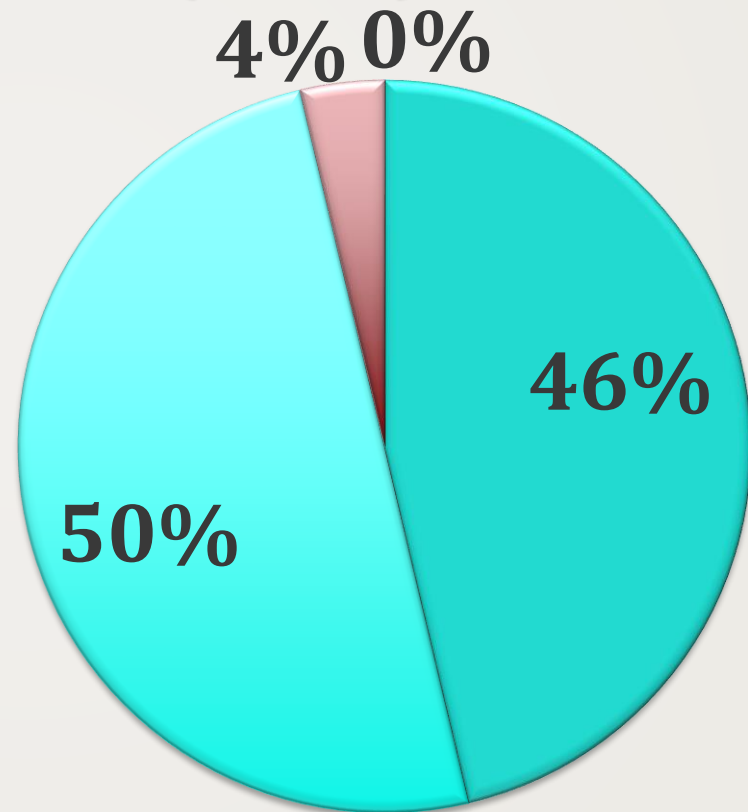

Kas paskatintų Jūsų savivaldybę vykdyti bendrus projektus (investicijų, viešųjų paslaugų teikimo ir kt.) su kitomis savivaldybėmis ir (ar) vykdyti VPSP? (n = 55)

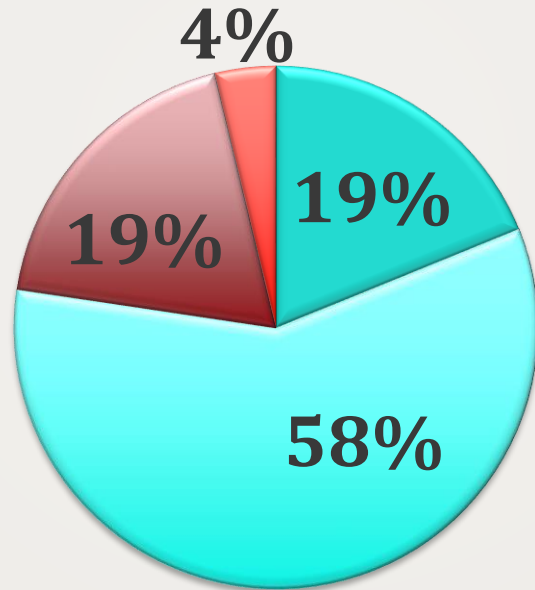

Kaip vertinate Lietuvos savivaldybių asociacijos (LSA) darbą dabartinio jai suteikto mandato ribose? (n = 54)

- Teigiamai
- Labiau teigiamai
- Labiau neigiamai
- Neigiamai

**Ar, Jūsų nuomone, LSA turi pakankamai teisių ir
įgaliojimų atstovauti visų savivaldybių interesus?
(n = 53)**

■ Taip   ■ Labiau taip   ■ Labiau ne   ■ Ne

Savivaldybių pasiūlymai LSA veiklos tobulinimui:

1. Stiprinti LSA atstovavimą LR Seime ir LR Vyriausybėje bei vaidmenį su savivalda susijusiuose teisėkūros procesuose. LSA turėtų tapti vienu pagrindinių partnerių LR Seimui ir LR Vyriausybei.

(Paaiškinimas: 1) vietos savivaldos srities teisėkūros procese galėtų būti privaloma LSA išvada. Tokiu atveju reikėtų įteisinti ir LSA veikiančius komitetus, numatyti LSA tarybos ar suvažiavimo vaidmenį teikiant išvadą LSA vardu. 2) įteisinti privalomas konsultacijas su savivalda ne tik jau parengtų teisės aktų derinimo, bet ir pradinio politikos formavimo etape.)

2. Nustatyti ilgesnį terminą savivaldybėms siunčiamų teisės aktų projektų derinimui.

(Paaiškinimas: ne retai derinimui yra skiriama apytiksliai 7-10 dienų. Per tokį trumpą terminą sunku tinkamai įvertinti teisės akto pakeitimus ir numatyti jų naudą tam tikros srities reglamentavimui, ypačingai, jeigu projektas yra didelės apimties ir reikalauja kelių savivaldybės skyrių specialistų kompetencijų.)

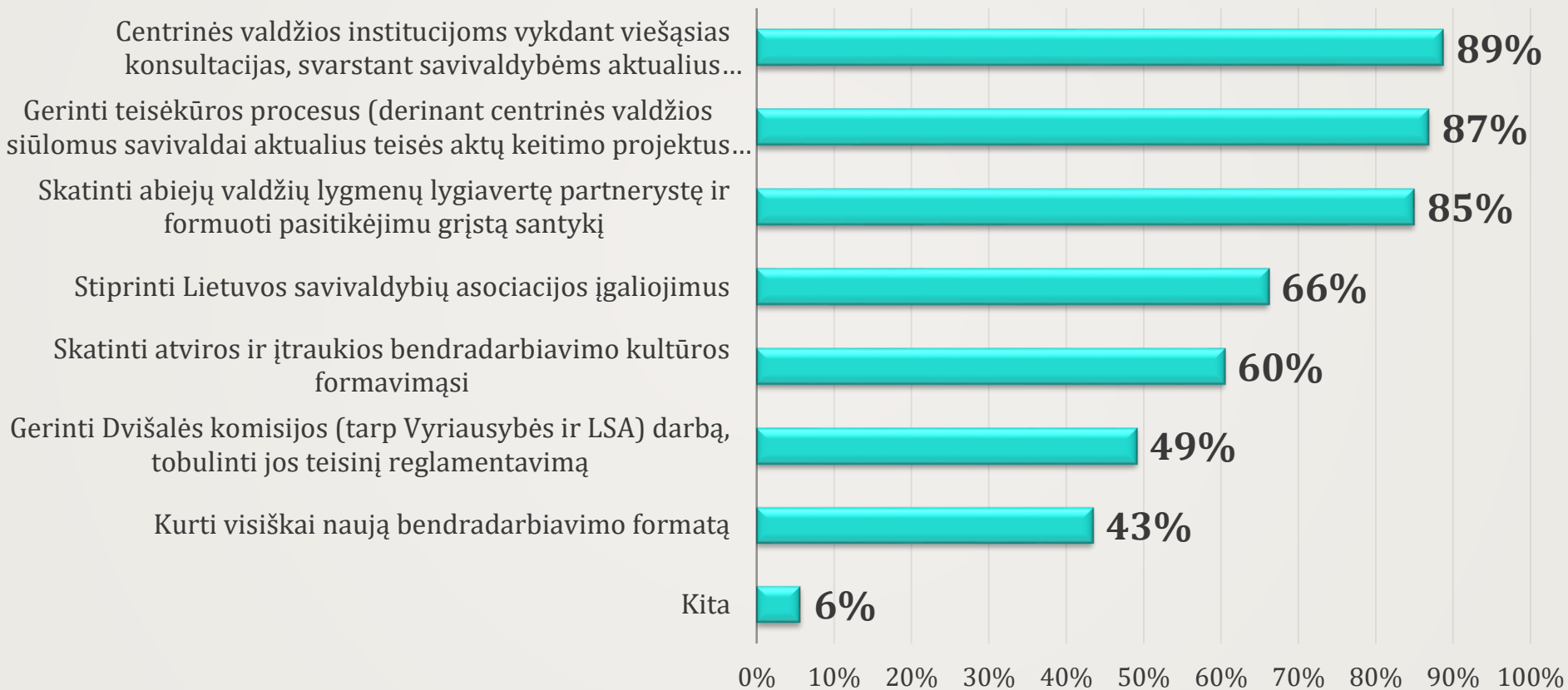
3. Suteikti teisę LSA atstovauti savivaldybės teismuose, kai sprendžiamos visoms (ar didesnei daliai) savivaldybėms aktualios problemos.

4. Užtikrinti grįžtamąjį ryšį savivaldybėms apie pateiktus pasiūlymus ir priimtus sprendimus. (Paaiškinimas: ne retai informacija apie savivaldybėms aktualaus klausimo sprendimo galutinį rezultatą nepasiekia savivaldybių arba jos negauna informacijos, kokius pateiktus savivaldybių pasiūlymus LSA teikia centrinės valdžios institucijoms)

5. Labiau įsitraukti koordinuojant savivaldybių veiklą, perimant gerąją Skandinavijos savivaldybių asociacijų patirtį.

6. Stiprinti LSA žmogiškuosius išteklius ir kompetencijas.

Jūsų nuomone, kaip būtų galima gerinti Jūsų savivaldybės ir (ar) visos savivaldos bendradarbiavimą su centrinės valdžios institucijomis? (n = 53)

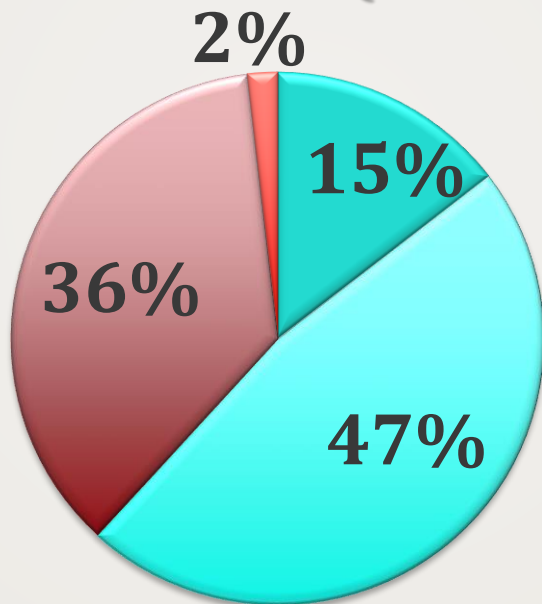

Savivaldybių tyrimas

IV. Gyventojų įtrauktis

Ar Jūsų savivaldybės gyventojai, bendruomenės aktyviai išitraukia svarstant vietos savivaldai aktualius klausimus? (n = 55)

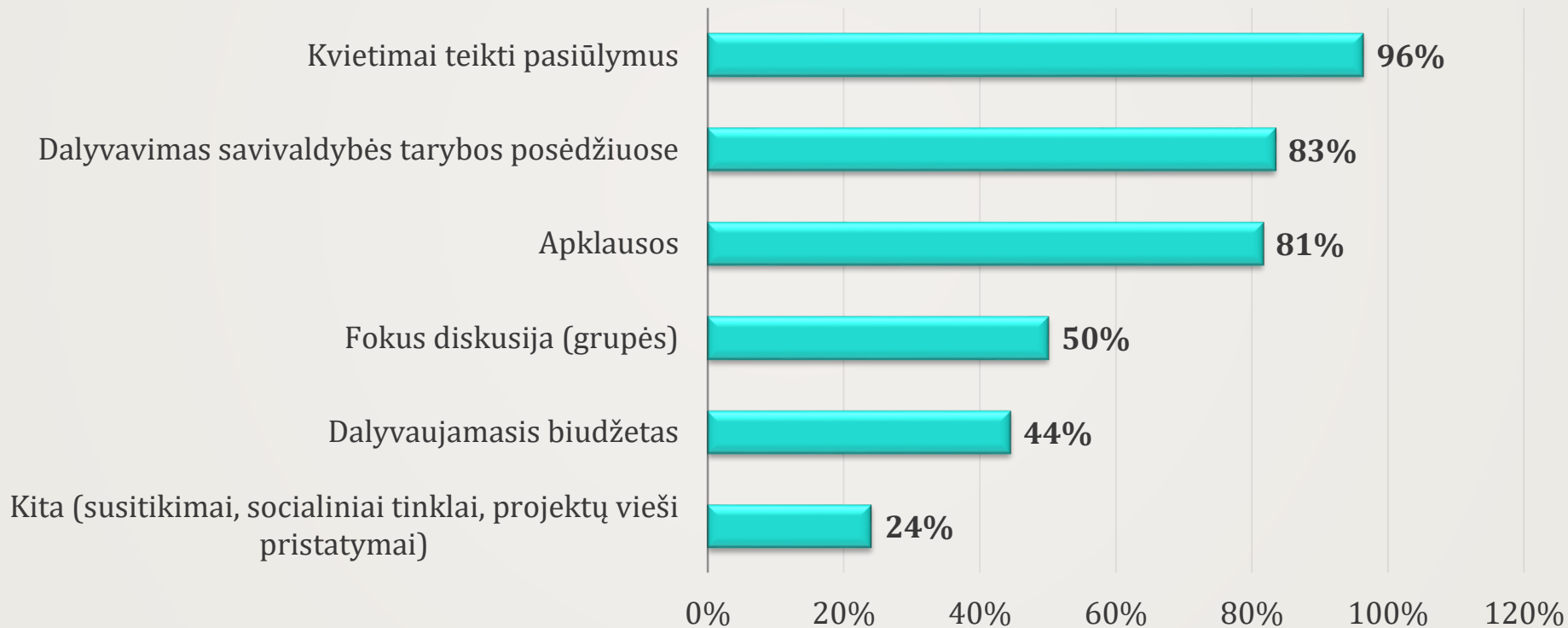

■ Taip ■ Labiau taip ■ Labiau ne ■ Ne

Neįsitraukimo priežastys:

- Netikėjimas jog savivaldybė atsižvelgs į bendruomenės nuomonę.
- Nepasitikėjimas valdžios institucijomis.
- Savanoriška veikla lemia motyvacijos stoką.
- Gyventojai rūpinasi tik juos tiesiogiai liečiančiais klausimais.
- Silpnėjančios jaunimo organizacijos. Bendruomenių gyventojų amžius senėjimas.

Įvardinkite Jūsų savivaldybėje naudojamus gyventojų, bendruomenių įsitraukimo, svarstant vietos savivaldai aktualius klausimus, formas? (n = 54)

Pagrindinės tyrimo išvados (1)

1. Savivaldybių tyrimas atskleidė, kad egzistuojantys savarankiškumo ribojimai trukdo savivaldybėms veikti efektyviau ir siekti geresnių veiklos rezultatų. Savivaldybių teigimu, joms suteikus didesnę atsakomybę už tokias sritis kaip švietimas, socialinė apsauga, investicijų planavimas ir disponavimas žeme, būtų galima geriau atliepti gyventojų poreikius ir užtikrinti geresnę viešųjų paslaugų kokybę.
2. Tyrimo rezultatai išryškino poreikį peržiūrėti savivaldybių biudžetų pajamų formavimo sistemą, suteikiant daugiau įgaliojimų savivaldai didinti savarankiškąsias pajamas ir mažinti priklausomybę nuo centrinės valdžios skiriamų dotacijų. Remiantis kitų šalių praktika, labiau diferencijuoti savivaldybių biudžetų pajamų šaltinius.
3. Tyrimas atskleidė poreikį peržiūrėti dabartinį funkcijų paskirstymą tarp centrinės valdžios institucijų ir savivaldybių, dalį dabartinių savivaldybėms deleguotų valstybinių funkcijų priskiriant savivaldybės savarankiškosioms funkcijoms (pvz., disponavimą valstybine žeme, registrų tvarkymą ir kt.) bei svarstyti galimybę dalį dabartinių funkcijų vykdyti kelioms savivaldybėms kartu (pvz., švietimo, viešojo transporto, sveikatos priežiūros ir kitose srityse).

Pagrindinės tyrimo išvados (2)

4. Savivaldybių nuomone, skatinant vietos plėtrą bei planuojant regiono ir savivaldybių investicijas būtina įtraukti pačias savivaldybes į prioritetų nustatymo procesą, suteikiant joms teisę įvardinti konkrečius tikslus ir priemones. Peržiūrėti dabartinį savivaldos skolinimosi mechanizmą, sudarant lankstesnes skolinimosi galimybes.
5. Savivaldybės yra linkusios labiau nei iki šiol vykdyti tiek tarpsavivaldybinius, tiek VPSP projektus. Tarpsavivaldybinių projektų įgyvendinimą stabdo ilgi tarpinstituciniai dokumentų derinimo procesai, metodikos ir įdirbio trūkumas ir skirtingų interesų derinimas, o VPSP projektus sudėtingas Koncesijos įstatymas ir įgyvendinimo procesas, gerųjų pavyzdžių, kompetencijos ir teisinių žinių trūkumas. Savivaldybių teigimu, tokių projektų įgyvendinimą paskatintų dabartinio teisinio reglamentavimo peržiūra ir supaprastinimas, finansinės paskatos, ekspertinė pagalba ir dalinimasis gerąją praktika.
6. Savivaldybių teigimu, siekiant glaudesnio bendradarbiavimo tarp vietos savivaldos ir centrinės valdžios, būtina labiau įtraukti pačias savivaldybes į joms svarbių klausimų svarstymą. Gerinti teisėkūros procesus stiprinant LSA vaidmenį su savivalda susijusiuose teisėkūros procesuose, suteikiant daugiau laiko savivaldybėms teikti savo pasiūlymus teisės aktų projektams. Ugdyti pasitikėjimu grįstus santykius.